

Milí čtenáři, vítejte na stránkách 21. letošního vydání **EPOCHY**, které má pro vás jako vždy připravenou celou řádku zajímavostí, o kterých jste (možná) ani netušili.

Víte, **CO JE TO PŮLNOČNÍ ZÓNA?** O žádný noční podnik nejde – takto je označena oblast pod mořskou hladinou v hloubce 1000 až 4000 metrů, kde sice vládne absolutní tma, ale i čilý podmořský život. Kdo všechno tady přebývá?

Jantar jistě znáte, zvlášť pokud jste viděli Jurský park, ve kterém díky němu ožije pravěká fauna. **MAGICKÝ JANTAR**, mineralizovaná pryskyřice, ale není jen ve filmu. Ve starověku se považuje za drahokam a i v dalších časech je velmi ceněnou komoditou. Existuje dokonce jantarová stezka, která vede od Baltského moře ke Středomořímu přes naše území. Na mravenišťe někdy v životě narazil snad každý z nás. Fascinující pohyblivý kopec rádi pozorujeme, ale víte, co se děje uvnitř? Rozřídli jsme pro

vás celé mravenišťe a nakoukli do **TUNELŮ PLNÝCH ŽIVOTA**. Panuje tady dokonalý pořádek, ve kterém má každý svůj úkol a pracuje hezky v teploučku. Kolik tady může být stupňů? To se dozvíte na straně 26. Přinášíme zajímavosti i o největší výsadkové operaci **MARKET GARDEN**, o **ANTICKÝCH TECHNOLOGIÍCH**, které používáme i dnes, nebo o **MODRÉM ČAJI** z motýlího hrášku.

Hezké čtení vám přeje

Jenka Uricková

John Ronald Reuel Tolkien, anglický spisovatel

„Ne všichni, kteří bloudí, jsou ztraceni.“

Z obsahu čísla 21/2024

4 **Vládci bez koruny**
5 posledních evropských panovníků

8 **Tenisky: Boty, ve kterých vás nikdo neuslyší!**
České kecky získají pojmenování po americké firmě Keds. **TIP REDAKCE**

21 **Co skrývá půlnoční zóna?**
Objevte mořské tajemství v hloubce do 4000 metrů.

26 **Jak se žije v mraveništi?**
Nejvyšší známé mravenišťe měří 4 metry a našli ho v Brazílii.

33 **Magický jantar: Kronika dávných časů**
Přes naše území vedla takzvaná jantarová stezka.

37 **Téma čísla: 9 dramatických únosů letadel**
Nejznámější je sice akce z 11. září 2001, ale rozhodně není jediná.

Z titulní strany

41 **Pouštní draci**
Kamenné monumenty plné otazníků **TIP REDAKCE**

44 **5 národních stromů**
Proč máme lípu a ne dub?

58 **První český světec svatý Václav**
Kdo ve skutečnosti byl patron české země?

60 **Modrý čaj**
Ochutnejte nápoj z motýlího hrášku!

Foto čísla

Obrazce stále přibývají

Planina Nazca v Peru nás neustále uchvacuje svými obrazci. Jen díky dronům se od roku 2020 podařilo najít více než 100 nových.

Tomu neuvěříte!

Dlouhověké houby

Václavky smrkové patří mezi největší a nejdéle žijící houbové organismy. Ten největší najdete v Oregonu, rozprostírá se na ploše 9 km² a je starý 2500 let.

Epochální číslo:

100

Tolika let se 1. října dožije Jimmy Carter, nejstarší žijící bývalý americký prezident.

Epochální výročí

- **28. září 935** – ve Staré Boleslavi je zavražděn kníže Václav (dnes světec a patron českého národa).
- **30. září 1938** – je podepsána tzv. Mnichovská dohoda o postoupení pohraničních území Československa Německu.
- **1. října 1964** – poprvé vyjíždí japonský vysokorychlostní vlak šinkansen.
- **4. října 1957** – je vypuštěn sovětský Sputnik 1, první umělá vesmírná družice Země.
- **6. října 1889** – slavnostní otevření pařížského kabaretu Moulin Rouge.
- **7. října 1985** – loď Achille Lauro je unesena palestinskými teroristy.

Nápověda k Velké letní soutěži

Celé léto jste s námi mohli hrát **EPOCHÁLNÍ SCRABBLE** a na poslání odpovědi máte už jen pár dní, brány se uzavírají o půlnoci **30. ZÁŘÍ**. Pokud si stále nejste jisti, máme pro vás **NÁPOVĚDU**. To, co hledáme, je **PEVNĚ SPOJENO S ČESKEM**. Sice to není člověk, ale chová se tak, je mu už 67 let, zcestoval celý svět a podíval se i do vesmíru. **CO TO JE?**

EPOCHÁLNÍ SCRABBLE

